

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/18/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2614209410
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2614209410.1

Uznesenie

Krajský súd Trnava v právnej veci navrhovateľa: nesvojprávny L. I., nar. XX.X.XXXX, bytom Domov sociálnych služieb, P. XXXX/XX, XXX XX U., zastúpený súdom ustanovenou opatrovníčkou R. V., nar. XX.X.XXXX, V. S. XX/A, XXX XX O., v konaní o návrhu navrhovateľa na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, na odvolanie opatrovníčky proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 7Ps/9/2014-104 zo dňa 6. októbra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu I. stupňa sa ruší a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd vrátil navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony celkom s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. O trovách rozhodol výrokmi: Trovy konania znáša štát. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Odôvodnil rozhodnutie tak, že z vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil súd ten právny záver, že návrhu navrhovateľa je potrebné a možné vyhovieť. V konaní bolo výsluchom navrhovateľa, svedkyne Y. L. a tiež znaleckým posudkom a osobným výsluchom znalkyne z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria preukázané, že u navrhovateľa prišlo k zlepšeniu jeho stavu, a to najmä v dôsledku, aj keď len čiastočného, dodržiavania abstinencie od alkoholu pod vplyvom pobytu v domove sociálnych služieb. Navrhovateľ je schopný spravovať samostatne všetky svoje záležitosti a nie je odkázaný na starostlivosť inej osoby, alebo na pobyt v ústave. Jeho správanie po požití alkoholu je nepochybne veľa krát nevhodné, ale navrhovateľ je schopný plne si uvedomovať, čo robí a plne si je schopný uvedomiť aj prípadné dôsledky tohto svojho nevhodného správania. Tento životný štýl si zvolil dobrovoľne, že nie je veľa raz v medziach etiky a slušného správania si uvedomuje. Jeho ďalší zdravotný stav bude závisieť od jeho rozhodnutia, pretože ak by alkohol požíval nadmieru aj v budúcnosti, jeho zdravie by sa mu zhoršilo. V čase rozhodovania o návrhu navrhovateľa však evidentne k zlepšeniu jeho zdravotného stavu od času, keď bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony, došlo. Navrhovateľ komunikuje adekvátne, o čom sa súd presvedčil jeho opakovanými výsluchmi na súdnych pojednávaniach.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 191 ods. 1 O.s.p., keď trovy konania o spôsobilosti na právne úkony znáša štát.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie opatrovníčka, navrhovala odvolaciemu súdu zrušiť rozsudok súdu I. stupňa a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa jej názoru sa súd nevysporiadal náležite so všetkými okolnosťami a dôkazmi, ktoré boli k dispozícii a rozhodol predčasne, zaujal nesprávny právny názor. Pri svojom rozhodnutí vychádzal súd zo znaleckého posudku znalkyne MUDr. Júlie Halmovej, ktorá konštatovala, že zdravotný stav navrhovateľa je stabilizovaný a umožňuje vrátenie spôsobilosti. Na druhej strane však ona, ako opatrovníčka predkladala dôkazy a to denný záznam opatrovateľskej činnosti DDS U., z ktorého bolo jednoznačné, že nedodržiaval režim, návštevu terapie, neberie ohľad na svoj zdravotný stav. Aj z výpovede svedkyne sestričky Y. L. jednoznačne vyplýva, že navrhovateľ stále pije, nedodržiava režim a uráža personál. Po podaní návrhu navrhovateľ naďalej

požíval alkohol a následky ignoroval. Svojim konaním si sám poškodzuje zdravie, znižuje schopnosť existovať samostatne. Sleduje len tú skutočnosť, aby sa dostal k finančným prostriedkom a použil ich na alkohol. Po určitom čase však vyčerpá všetky možnosti a bude na ľarchu svojho okolia, bude musieť byť nanovo hospitalizovaný. Opatrovníčka vidí rozhodnutie súdu za predčasné a mal by sa nariadiť kontrolný znalecký posudok a preskúmať správanie navrhovateľa po dlhšiu dobu. Nemôže súhlasiť ani so záverom súdu o tom, že došlo k zlepšeniu zdravotného stavu navrhovateľa. Jednoznačne tvrdí, že vrátenie spôsobilosti sám nezvládne a preto je potrebné rozhodnutie zrušiť. V doplnenom odvolaní poukázala na to, že medzičasom navrhovateľ podľahol alkoholu a je hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici v Pezinku, o čom predložila lekársku správu z 2.3.2016, z ktorej vyplýva, že je L. I. hospitalizovaný na Gerontopsychiatrickej klinike SZU Psychiatrickej nemocnice P. Pinela v Pezinku pre duševnú poruchu. Zároveň predložila fotografie L. I., ktorými preukazuje, že mal byť opitý. Technicky záznam dátumu na fotografií nie je uvedený, iba perom je na zadnej strane fotografií uvedený dátum 3. február 2016.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania a proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 204 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, pre nedostatočne zistený skutkový stav.

Podľa ust. § 186 ods. 3 O.s.p., návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony môže podať i ten, kto bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony. Ak však súd jeho návrh zamietol a ak nemožno očakávať zlepšenie jeho stavu, môže súd rozhodnúť, že mu toto právo po primeraný čas, najdlhšie však po dobu jedného roka, nepatrí.

Podľa ust. § 190 O.s.p., vydaný rozsudok súd zruší, ak sa neskôr ukáže, že pre pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neboli podmienky.

Podľa ust. § 189 O.s.p., súd môže rozhodnúť, že upustí od doručenia rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony, ak by doručenie mohlo na adresáta pre jeho duševnú poruchu pôsobiť nepriaznivo alebo ak adresát nie je schopný význam rozhodnutia pochopiť.

Judikatúra

Zo znenia ustanovenia § 186 ods. 1 <. a <. OSP nevyplýva, že účelom týchto zákonných ustanovení by bolo obmedzovať okruh možných navrhovateľov na zdravotnícke zariadenia a štátny orgán. Naopak ustanovenie § 186 ods. 2 <. OSP ráta s tým, že takýto návrh bude môcť urobiť aj iný subjekt a že v takom prípade je súd oprávnený uložiť navrhovateľovi, aby v primeranej lehote predložil lekárske vysvedčenie o duševnom stave vyšetrovaného.

V konaní o spôsobilosti rodiča na právne úkony jeho maloleté dieťa, ktoré je účastníkom konania, nemôže zastupovať druhý rodič. Tomuto maloletému dieťaťu treba ustanoviť kolízneho opatrovníka.

Ak súd rozhoduje na základe návrhu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony (prípadne na základe podnetu na začatie konania smerujúceho k vráteniu tejto spôsobilosti), môže zrušiť pôvodné rozhodnutie o pozbavení alebo obmedzení spôsobilosti občana na právne úkony a rozhodnúť (bez toho, aby sa to v návrhu alebo v podnete na konanie požadovalo) o inom zodpovedajúcom obmedzení (pozbavení) spôsobilosti na právne úkony.

R 2/1984

Pozbavenie spôsobilosti na právne úkony je vždy závažným zásahom do osobnostnej integrity občana. Dotýka sa totiž okrem iného spôsobilosti mať práva garantovanej čl. 5 Listiny základných práv a slobôd a práva na súkromný a rodinný život garantovaného v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Práve preto pri aplikácii zákonných ustanovení umožňujúcich rozhodnúť o pozbavení, prípadne obmedzení spôsobilosti občana na právne úkony, musia súdy dbať o to, aby pri ich používaní vyšetrovali zmysel a podstatu základných práv a slobôd, ako to vyplýva z čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd.

Ak opatrovníka ako zástupcu účastníka konania ustanoví súd, zodpovedá za to, že opatrovník bude hájiť práva a oprávnené záujmy účastníka konania. Má pritom povinnosť zbaviť opatrovníka jeho funkcie, ak zistí, že opatrovník svoju funkciu v konaní nevykonáva fakticky vôbec alebo nedostatočne. Postup, kedy je súdom ustanovený a potom tolerovaný nedostatočne činný opatrovník, je neprípustným formalizmom, ktorý vo svojom dôsledku popiera právo zastúpeného účastníka na spravodlivé konanie. Nerešpektovanie uvedených pravidiel zo strany všeobecného súdu je porušením ústavou zaručených práv v zmysle čl. 5, čl. 36 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Nález ÚS ČR, sp. zn. II. ÚS 194/11 (SR 3/2013)

Z citovaného ustanovenia § 186 O.s.p. je zrejmé, že pri vrátení spôsobilosti na právne úkony sa predovšetkým ruší pôvodné rozhodnutie o pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti občana na právne úkony, preto výrok súdu I. stupňa mal byť o zrušení rozhodnutia, ktorým bol L. I. pozbavený spôsobilosti. V danom prípade to bol rozsudok Okresného súdu v Trnave zo dňa 5.11.2012 číslo konania 20Ps/3/2011 - 52, ktorý nadobudol právoplatnosť 20.11.2012. Preto po formálnej stránke je aj výrok rozhodnutia súdu I. stupňa nesprávny.

Odvolací súd poukazuje už na citovanú judikatúru, že pozbavenie spôsobilosti na právne úkony je vždy závažným zásahom do osobnostnej integrity občana. Dotýka sa totiž okrem iného spôsobilosti mať práva garantovanej čl. 5 Listiny základných práv a slobôd a práva na súkromný a rodinný život garantovaného v čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Práve preto pri aplikácii zákonných ustanovení umožňujúcich rozhodnúť o pozbavení, prípadne obmedzení spôsobilosti občana na právne úkony, musia súdy dbať o to, aby pri ich používaní vyšetřovali zmysel a podstatu základných práv a slobôd, ako to vyplýva z čl. 4 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd.

Prvostupňový súd vo svojom odôvodnení rozhodnutia, ktorým vrátil navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony poukázal na to, že znaleckým posudkom a vylúčením navrhovateľa a tiež svedkyne Y. L. mal preukázané, že prišlo k zlepšeniu jeho stavu, aj keď len čiastočného dodržiavania abstinencie alkoholu a navrhovateľ je schopný samostatne si spravovať svoje záležitosti a nie je odkázaný na starostlivosť inej osoby. Súd poukázal na to, že ďalší zdravotný stav bude závisieť od doby jeho rozhodnutia, pretože ak by alkohol požíval nadmieru aj v budúcnosti, jeho zdravie by sa mohlo zhoršiť. Tento rozsudok bol vydaný 6. októbra 2015 a po odvolaní opatrovníčka vznikla pochybnosť o správnosti daného rozsudku v rozhladom na ňou predložené dôkazy v dennom zázname DDS o nerešpektovaní režimu, návštevy terapií, ale aj výpovede sestričky, že stále pije. V doplnenom odvolaní už predložila potvrdenie o hospitalizácii L. I. na Gerontopsychiatrickej klinike SZU Psychiatrickej nemocnice P. Pinela v Pezinku pre duševnú poruchu z 2.3.2016. Na základe tohto dôkazu je jednoznačné, že zdravotný stav u menovaného sa zhoršil, čo si vyžadovalo jeho hospitalizáciu. Za daného stavu nemožno preto súhlasiť s rozhodnutím súdu I. stupňa o vrátení jeho spôsobilosti.

Odvolací súd preto rozsudok súdu I. stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 O.s.p..

Úlohou súdu I. stupňa preto bude náležite zistiť zdravotný stav L. I.. Súčasná lekárska správa o jeho zdravotnom stave je podstatná pre posúdenie buď doplnenia znaleckého dokazovania alebo pribratia iného znalca na posúdenie, či došlo k zlepšeniu či zhoršeniu zdravotného stavu u menovaného, či tento stav má trvalejší charakter a ako možno prognosticky predpokladať zhoršovanie či zlepšenie zdravotného stavu, či je schopný sám spravovať svoje záležitosti, nakladať s finančnými prostriedkami, či chápe zmysel tohto konania. Podstatné je, aby si prvostupňový súd vyžiadal správu zo psychiatrickej nemocnice v Pezinku, kde bol hospitalizovaný od 12.2.2016, u ktorej je potrebné zistiť priebeh hospitalizácie, prognózu jeho zdravotného stavu, kedy bol prepustený a s akým záverom ošetrojúceho lekára. Táto skutočnosť o hospitalizácii je len dôkazom o nemožnosti vrátenia spôsobilosti na právne úkony v danom období, preto jeho aktuálny zdravotný stav bude potrebné náležite zistiť. Pri hodnotení dôkazov treba vychádzať aj z denných záznamov predložených opatrovníčkou, založených v spise, ktoré vôbec neboli vyhodnotené a nachádzajú sa na č. l. 25 až 28, z ktorých vyplýva, že porušoval režim v DDS, bol opitý, vyvolával konflikty. Až po doplnení dokazovania bude môcť prvostupňový súd náležite rozhodnúť, či je odôvodnené vrátenie spôsobilosti a ak bude dôvodit' vzhľadom na zdravotný stav, je potrebné rozhodovať výrokom o zrušení rozhodnutia, ktorým bolo vyslovené pozbavenie spôsobilosti.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom počtom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.